

โมเดลสมการโครงสร้างของการสนับสนุนเครือข่ายทางสังคมต่อความตั้งใจที่จะเป็น
ผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร
ของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์

The Structural Equation Model of the Support from Social Network on
Agri-Tech Startup Entrepreneurial Intention of Agriculture Students

Received:	March	27, 2019
Revised:	June	21, 2019
Accepted:	June	24, 2019

ธาดาธิเบศร์ ภูทอง (Thadathibesra Phuthong)^{*}
ปวันรัตน์ หงส์เลิศสกุล (Pawanrat Honglertsakul)^{**}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ผลกระทบของปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ และ 2) ผลกระทบของปัจจัยด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านเกษตรศาสตร์ จำนวน 180 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก จากนั้นทำการวิเคราะห์โมเดลการวัด และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างก่อนการทำการตรวจสอบสมมติฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (Partial Least Square: PLS) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SmartPLS

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด รองลงมาคือ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ตามลำดับ นอกจากนี้ การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ รองลงมาคือ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ โดยการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการ

^{*} อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, อีเมล: thadathibes@ms.su.ac.th

Lecturer in Faculty of Management Science, Silpakorn University, E-mail: thadathibes@ms.su.ac.th

^{**} นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัย

ศิลปากร

Student's Bachelor of Business Administration Program of Business Management and English, Faculty of Management Science, Silpakorn University

คล้ายตามกลุ่มอ้างอิง และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ นอกจากนี้ ทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการยังมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ ในขณะที่การสนับสนุนทางสังคม และการคล้ายตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ โมเดลสมการโครงสร้างสามารถอธิบายผลของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ ได้ร้อยละ 63. ($R^2 = 63.00$, $R^2_{adj} = 62.20$) จากผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา และหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเพิ่มระดับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์โดยผ่านทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่เกิดจากการสนับสนุนทางสังคม

คำสำคัญ : การสนับสนุนเครือข่ายทางสังคม ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร

Abstract

This research aims to study 1) the effect of social support on attitude towards entrepreneurship, subjective norms, perceived entrepreneurial capacity and agri-tech startup entrepreneurial intention of agriculture students; and 2) the effect of attitude towards entrepreneurship, subjective norms, perceived entrepreneurial capacity on agri-tech startup entrepreneurial intention of agriculture students. The quantitative survey research method is used for this study and the research tool is a questionnaire to collect data from 180 agriculture students as the sample size by convenience sampling. Then analysis the measurement model and structural equation modeling before hypotheses testing by Partial Least Square Structural Equation Modeling (PLS-SEM) with SmartPLS software.

The results found that the social support had the most influential factor that positively effects on perceived entrepreneurial capacity, followed by attitude towards entrepreneurship and subjective norms, respectively. Moreover, the perceived entrepreneurial capacity had the most influential factor that positively effects on agri-tech startup entrepreneurial intention of agriculture students, followed by attitude towards entrepreneurship. Which the social support directly affected perceived entrepreneurial capacity, attitude towards entrepreneurship and subjective norms and indirectly influenced agri-tech startup entrepreneurial intention of agriculture students.

In addition the attitude towards entrepreneurship and perceived entrepreneurial capacity directly affected agri-tech startup entrepreneurial intention of agriculture students. While the social support, and subjective norms did not directly affect the agri-tech startup entrepreneurial intention of agriculture students. The structural equation model can explain agri-tech startup entrepreneurial intention of agriculture students at 63 percent ($R^2=63.00$, $R^2_{adj}=62.20$). The results of this research are beneficial to educational institution, business incubator and stakeholder to increase the agri-tech startup entrepreneurial intention of agriculture students through the attitude towards entrepreneurship and perceived entrepreneurial capacity by social support.

Keywords: Social Support, Entrepreneurial Intention, Agri-Tech Startup Entrepreneur

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากภาคการเกษตรเป็นฐานการผลิตที่เข้มแข็ง รวมทั้งประเทศไทยยังเป็นผู้ผลิตอาหารส่งออกที่มีความสำคัญและเป็นรายใหญ่ของโลก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) ประกอบกับภาคการเกษตรสามารถสร้างและนำรายได้มาสู่ประเทศได้เป็นจำนวนมาก แต่กลับกันในปัจจุบันพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ซึ่งสาเหตุหลักมาจากต้นทุนทางด้านการเกษตรที่สูง อันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น ปุ๋ย และยาฆ่าศัตรูพืชที่มีการปรับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้สูงขึ้นตามต้นทุนการผลิต (วรรณชัย พรหมณา, 2558) ทั้งนี้ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทำให้ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญมากขึ้น แต่เกษตรกรกลับได้รับผลกระทบจากปัญหาผลผลิตล้นตลาด ทำให้ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ (เสรี พงศ์พิศ, 2560) มีการแข่งขันกันมากขึ้น ทั้งในด้านราคาสินค้าเกษตร ผลผลิต และช่องทางการจัดจำหน่าย ทำให้ไม่สามารถควบคุมปัจจัยการผลิต ต้นทุนในการผลิต และวิธีการเก็บรักษา นอกจากนี้ด้านการตลาด เกษตรกรยังประสบปัญหาความไม่แน่นอนของการตลาด รวมถึงปัญหาการเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคที่สามารถเข้าถึงได้ยาก ส่งผลให้เกิดปัญหาความมั่นคงในอาชีพ และคุณภาพชีวิตตามมา

ปัจจุบันโลกของอุตสาหกรรมกำลังก้าวเข้าสู่การปฏิวัติครั้งใหม่ที่เรียกว่า ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ทำให้ประเทศไทยต้องมีการปรับตัวสู่การพัฒนาในยุคอุตสาหกรรม 4.0 เพื่อเพิ่มศักยภาพของประเทศในการแข่งขันกับประเทศอื่น โดยการเปลี่ยนจากการผลิตในปริมาณที่มากแต่ได้ผลผลิตน้อยไปสู่การผลิตในปริมาณที่น้อยได้ผลผลิตมาก เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันในกลุ่มเทคโนโลยี และอุตสาหกรรมเป้าหมาย (ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี, 2559) การเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ก่อให้เกิดการเกษตรสมัยใหม่ (กิริติ เชาว์ตฤณาวาส และคณะ, 2557) ที่เน้นการใช้เครื่องจักร เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมเพื่อรองรับตลาดการค้าสินค้าเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงานจากอดีตให้กลายมาเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ที่ทำเกษตรกรรมอย่างมีเป้าหมาย มีการบูรณาการใช้ความรู้ทางด้านการตลาดสำหรับวางแผนการผลิต รวมทั้งความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูงที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและมีความเป็นมิตร

ต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในยุคที่ประเทศไทยมีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง กลับกันแรงงานในภาคการเกษตรกำลังลดน้อยถอยลง รวมถึงเป็นยุคที่อยู่ในสังคมผู้สูงอายุ และคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยมีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรมมากนัก แต่มนุษย์ยังมีความจำเป็นที่จะบริโภคสินค้าเกษตรเพื่อการยังชีพ ทำให้ภาคเกษตรเริ่มมีการปรับตัวเองโดยการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยประเทศผู้นำอย่างเช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมนี ออสเตรเลีย เป็นต้น จนทำให้เกิดคำว่า “เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming)” ซึ่งเป็นการทำการเกษตรในยุคใหม่ที่เรียกว่า ยุคดิจิทัล ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการนำเทคโนโลยี เครื่องจักร นวัตกรรมต่าง ๆ ที่มีความแม่นยำสูงเข้ามาใช้ในการทำงาน ที่สำคัญต้องปลอดภัยทั้งต่อเกษตรกร สิ่งแวดล้อม และผู้บริโภค โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) ได้นิยามความหมายของเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ไว้ว่า เป็นการบริหารจัดการการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร (Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2017) ขณะที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้คุณสมบัติของเกษตรอัจฉริยะไว้ว่า เป็นเกษตรกรที่มีรายได้รวมทางการเกษตรไม่ต่ำกว่า 180,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2560) สอดคล้องกับนโยบายเกษตร 4.0 ของรัฐบาล ที่เน้นนโยบายในการปรับเปลี่ยนการเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การเกษตรสมัยใหม่ โดยเน้นการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยี หรือที่เรียกว่าเกษตรแม่นยำสูง (Precision Farming) โดยเป็นการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาผสมผสานกับงานด้านการเกษตรเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายปรับโครงสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยมุ่งเน้นการพัฒนาวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ซึ่งเป็นธุรกิจหรือโครงการในลักษณะที่เพิ่งเริ่มดำเนินการหรือโครงการเพื่อการเติบโตแบบก้าวกระโดด โดยรัฐบาลได้ริเริ่มและดำเนินงานจัดตั้ง “ศูนย์สร้างสรรค์ธุรกิจนวัตกรรมการเกษตร (Agro Business Creative Center: ABC Center) ภายใต้การบริหารจัดการโดยสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่มีพันธกิจหลัก คือ การเร่งสร้างเสริมความสามารถแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแก้ไขปัญหาการเกษตร โดยได้ริเริ่มดำเนินการบ่มเพาะธุรกิจนวัตกรรมการเกษตร เพื่อยกระดับการเกษตร โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป็นการสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจนวัตกรรมการเกษตรของประเทศไทย ให้มีความสามารถในการดำเนินงาน ในการนำวัตถุดิบทรัพยากร หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผลิตเป็นสินค้าและบริการ ที่มีคุณภาพได้รับการรับรองมาตรฐาน ทั้งในส่วนเกษตรกรปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และทำประมง มีการพัฒนาทั้งด้านการผลิต การจัดการ และการตลาด ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาด้านการเกษตรร่วมกัน (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2560)

อีกทั้งอาชีพผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) นับว่ามีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดในประเทศ และมีสัดส่วนการจ้างงานโดยรวม สูงถึงร้อยละ 76 ของการจ้างงานทั้งหมด รัฐบาลจึงมีนโยบายผลักดันให้การส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และ

ให้เพิ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการเกษตรขึ้นอีก 1 ประเภท ดังนั้น จึงทำให้เกิดแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ซึ่งหมายถึง ผู้ประกอบการที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรไปจนถึงผู้บริโภค เพื่อยกระดับการผลิต ลดต้นทุน รวมทั้งพัฒนามาตรฐานสินค้า (ฤทัยชนก จริ่งจิตร, 2556) โดยหลักการของแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร คือ ความพยายามยกระดับการพัฒนาเกษตรกรรมใน 4 ด้านที่สำคัญดังนี้ การลดต้นทุนในกระบวนการผลิต การเพิ่มคุณภาพมาตรฐานการผลิต และมาตรฐานสินค้า การลดความเสี่ยงในภาคเกษตร และการจัดการส่งผ่านความรู้ ซึ่งทั้ง 4 ด้านนี้ จะครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการผลิตที่เน้นการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติ และให้ความสำคัญกับระบบควบคุมผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพ แต่สถานการณ์ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคเกษตรที่พบในปัจจุบัน คือ ผู้ประกอบการอยู่ในวัยสูงอายุมิแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พิจารณาได้จากอายุเฉลี่ยของแรงงานภาคเกษตรที่เพิ่มสูงขึ้นจาก 42.13 ปี ในปี 2550 เป็น 46.01 ปี ในปี 2557 (ลดาวัลย์ คำภา, 2558) อย่างไรก็ตามยังมีคนรุ่นใหม่ ทั้งที่จบการศึกษาด้านการเกษตรและไม่ใช่ด้านการเกษตร ทำงานเป็นพนักงานในองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เริ่มเปลี่ยนความคิดและหันกลับมาหรือต้องการประกอบอาชีพการเกษตรเป็นจำนวนไม่น้อย ดังนั้น เพื่อสร้างจุดเปลี่ยนสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรรมไทย สถาบันการศึกษา หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับกลุ่ม **วัยรุ่น**ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มคนมีศักยภาพสูงทั้งในแง่ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และเครือข่ายทางสังคม สามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการภาคเกษตรที่จะมีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาคเกษตรต่อไปในอนาคต โดยการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคการเกษตรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งการส่งเสริมด้านดังกล่าวต้องพัฒนาและส่งเสริมแบบมีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่เกษตรกร หน่วยงานเฉพาะทาง ตลอดจนธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยปูทางการพัฒนานวัตกรรมเกษตรไทยให้ขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว เพื่อโครงสร้างการทำเกษตรกรรมของประเทศ ให้พร้อมก้าวสู่การแข่งขันในเวทีโลก

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ และน่าสนใจในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนเครือข่ายทางสังคมที่มีต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ ซึ่งผลวิจัยเป็นการแสดงข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร เพื่อให้ได้ผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรที่มีขีดความสามารถในการทำธุรกิจด้านการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจจนประสบความสำเร็จ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพผู้ประกอบการ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเกิดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและสามารถขับเคลื่อนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อันจะส่งผลให้พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของปัจจัยด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์

ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมจะเป็นการทบทวนไปที่ตัวแปรและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) หมายถึง เป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลจากสังคมในเรื่องต่าง ๆ เช่น ข้อมูล ข่าวสาร การเงิน วัตถุหรือสิ่งของ หรือจะเป็นทางด้านจิตใจ เช่น กลุ่มคนใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน อีกทั้งยังมีมูลนิธิต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ เพื่อการเริ่มต้นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ซึ่งเป็นการแสดงถึงการแบ่งปัน การเอาใจใส่ ความรัก ความห่วงใย ทำให้ผู้รับไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในสังคม ตลอดจนการให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และประเมินตนเอง (House, 1981) โดย Schwarz et al. (2009) พบว่า การที่บุคคลมาสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงไว้ซึ่งสถานภาพทางสังคมของตนเอง การตอบสนองความต้องการทางด้านอารมณ์ ด้านทรัพยากร ด้านการจัดการ เพื่อให้ได้รับข้อมูลความรู้เพิ่มเติม และเพื่อการได้เข้าสู่สังคมใหม่ ๆ ซึ่งก็คือ การสนับสนุนทางสังคม หรือการเกื้อกูลกันทางสังคมนั่นเอง

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Attitude towards Entrepreneurship) หมายถึง การตีความหรือความคิดในหลาย ๆ ด้านที่มีทั้งแง่บวกและแง่ลบ ข้อดีและข้อเสีย ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและการตีความของแต่ละบุคคล และมีการเห็นประโยชน์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (Ajzen, 1991; Liñán & Chen, 2009) หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการประกอบกิจการของตนเอง โดยการตีความเหล่านี้มีผลต่อการที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรในอนาคต และ การศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการอีกด้วย (Robinson et al., 1991) และ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) กล่าวว่า บุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการจะมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าบุคคลทั่วไป (Heuer & Liñán, 2013; Liñán et al., 2013, 2015)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) หมายถึง เป็นการรับรู้ของบุคคลจากแรงกดดันของสังคมถึงการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร โดยการสนับสนุนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มาจาก การรับรู้ของกลุ่มคนในสังคมว่าควรกระทำพฤติกรรมหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรม ซึ่งการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้น เป็นความเชื่อและการคล้อยตามของแต่ละบุคคล ถ้าบุคคลเห็นว่าการกระทำนั้นดีก็จะทำพฤติกรรมนั้นอีก แต่ถ้าไม่ก็จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น อีกทั้งยังเป็นการวัดความนิยม

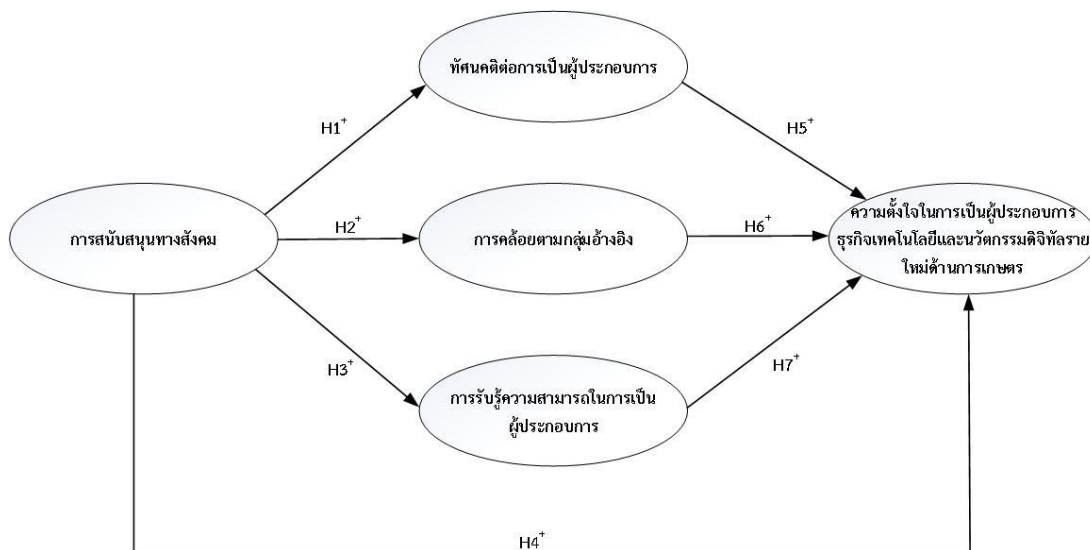
ทางอ้อมของสังคมด้วยว่ากลุ่มคนเหล่านั้นคิดอย่างไร จะทำอย่างไร และให้ความสำคัญกับกลุ่มอ้างอิงมากน้อยแค่ไหน (Krueger et al., 2000) และ White et al. (2009) ได้กล่าวถึง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไว้ว่าเป็นการรับพฤติกรรม โดยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงถึงเป็นเครื่องชี้ว่าตามสถานการณ์ ถ้าบุคคลตามกลุ่มอ้างอิงมีการร้องขอหรือมีการแนะนำ เพื่อให้เป็นการตอบสนองการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความตั้งใจเชิงพฤติกรรม

การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (Perceived Entrepreneurial Capacity) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่ายากหรือง่ายที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร และยังทำให้บุคคลสามารถประเมินความสามารถ ความเป็นไปได้ และรับรู้ประสิทธิภาพของตัวเอง (Kolveried, 1966) โดย Hmieleski & Baron (2008) พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการมีความสำคัญกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงจะมีความอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และมีความสัมพันธ์กับการดำเนินธุรกิจและความสำเร็จของธุรกิจ

ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (Agri-Tech Startup Entrepreneurial Intention) หมายถึง เป็นการตัดสินใจเริ่มต้นทำธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรใหม่ที่มีการการวางแผน มากกว่าการตัดสินใจของผู้ที่สนใจประกอบธุรกิจด้านการเกษตรที่นำเทคโนโลยี และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) เพื่อการเกษตรได้อย่างเหมาะสม (Krueger et al., 2000) โดย Susetyo & Lestari (2014) ได้กล่าวถึงความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการว่าเป็นแนวโน้มความต้องการของบุคคลในการที่จะทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ โดยการสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ ผ่านการรับรู้ถึงโอกาสทางธุรกิจที่สามารถมองเห็น รวมถึงความชอบที่จะกระทำสิ่งเหล่านั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการสนับสนุนเครือข่ายทางสังคมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB) มาประยุกต์ใช้ทำการศึกษาในบริบทของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถนำมาสร้างกรอบงานวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยข้างต้น สามารถนำมาสร้างสมมติฐานงานวิจัยได้ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐาน	รายละเอียด
H1	การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อทักษะติดต่อการเป็นผู้ประกอบการ
H2	การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
H3	การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ
H4	การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร
H5	ทักษะติดต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร
H6	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร
H7	การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร

วิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งภายหลังจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จึงนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ หลังจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ผลการเชิงโครงสร้าง และทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรด้านเกษตรศาสตร์ จากสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง

กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้การทดสอบสมมติฐาน และการวิเคราะห์ผลการวิจัยด้วยแบบจำลองเชิงโครงสร้าง (SEM) ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คำนวณได้จากการกำหนดอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างตามจำนวนพารามิเตอร์ หรือตัวแปรตามสูตรของ Hair et al. (2010) ที่ได้กล่าวว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับการใช้สถิติการวิเคราะห์พหุตัวแปรควรมีจำนวนอย่างน้อย 5 - 10 เท่าของดัชนีชี้วัด ในการศึกษาวิจัยมีแบบสอบถาม 18 ข้อ จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจึงควรมีประมาณ 180 ตัวอย่าง ซึ่งงานวิจัยในอดีตได้แนะนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการประเมินโมเดลเชิงโครงสร้างด้วยวิธี PLS-SEM คือ กลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวนระหว่าง 100 - 200 ตัวอย่าง (Ringle et al., 2009; Hair et al. 2011; Sarstedt et al., 2014) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 ตัวอย่าง ตามจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามออนไลน์ ประกอบด้วยชุดคำถาม 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อคำถาม ส่วนที่ 2 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับผลกระทบของการสนับสนุนเครือข่ายทางสังคมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 4 ข้อคำถาม 2) ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 2 ข้อคำถาม 3) ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำนวน 2 ข้อคำถาม 4) ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 4 ข้อคำถาม และ 5) ปัจจัยด้านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร จำนวน 6 ข้อคำถาม โดยมาตรวัดที่ใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้คือ มาตรวัด 5 ระดับ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยมีการทดสอบเครื่องมือ โดยทดสอบความเหมาะสม (Pre-Test) ของแบบสอบถามงานวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อประเมินถึงความเข้าใจและความง่ายของคำถามหลังจากปรับปรุงแบบสอบถามแล้วทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ทุกข้อนั้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.86 และทำการเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบความเหมาะสมเบื้องต้น (Pilot Test) กับกลุ่มตัวอย่างอีก 30 คน โดยทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.7 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือ

เพียงพอ จึงถือว่าค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมดยอมรับได้ (Hair et al., 2010) ในทั้งนี้ตัวแปร ATE3, SN1 และ PBC5 มีค่าไม่ถึงเกณฑ์จึงตัดออกไป รวมทั้งการปรับปรุงคำถามอีกครั้ง เพื่อให้แบบสอบถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาและปัจจัยทั้งหมดที่ต้องการศึกษาก่อนการเก็บข้อมูลจริง และคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Item-Total Correlation) ได้ระหว่าง 0.829 - 0.917

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้จะทำการเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรด้านเกษตรศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บข้อมูล โดยทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม 2562 ถึง กุมภาพันธ์ 2562

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยเป็นเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Comparative Design) ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (A Partial Least Square Structural Equation Modeling) ด้วยโปรแกรม SmartPLS 3.0 (Ringle et al., 2015) ซึ่งมีความยืดหยุ่นทางด้านการยอมรับเชิงโครงสร้างมากกว่า รวมถึงเหมาะกับการวิจัยที่มีการพัฒนารอบการวิจัยใหม่ ๆ ที่อาจยังไม่มีทฤษฎีหรืองานวิจัยเชิงประจักษ์รองรับ (Lin et al., 2014) และมีความยืดหยุ่นสำหรับการกระจายของข้อมูลที่ไม่ต้องเป็นการแจกแจงแบบปกติ (Blome et al., 2014) รวมถึงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก (Peng & Lai, 2012) โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างมี 2 รูปแบบ คือ

1. การวิเคราะห์โมเดลการวัด

1.1 การประเมินความเชื่อมั่นของตัวแปรโดยการคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Indicator Loadings) ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.70 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Hair et al., 2014)

1.2 การประเมินความสอดคล้องภายในของตัวแปรสังเกตได้ (Internal Consistency) โดยการคำนวณค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ (Composite Reliability: CR) ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.70 (Hair et al., 2014)

1.3 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) โดยการคำนวณค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) ซึ่งควรมีค่าอย่างน้อย 0.50 (Hair et al., 2014)

1.4 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) เพื่อแสดงว่าตัวแปรในแต่ละโมเดลการวัดสามารถชี้วัดองค์ประกอบได้เฉพาะโมเดลการวัดของตัวเอง พิจารณาจากค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้ ควรมีค่าสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ (Fornell & Larcker, 1981)

2. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

2.1 การวิเคราะห์คุณภาพรวมของโมเดล โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination: R^2) และค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายที่ปรับแล้ว (R^2_{adj}) ซึ่งหากมีค่าต่ำกว่า 0.25 แสดงว่าโมเดลมีคุณภาพต่ำ หากมีค่าตกอยู่ประมาณ 0.50 แสดงว่ามีคุณภาพปานกลาง และหากมีค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป แสดงว่ามีคุณภาพสูง (Hair et al., 2014)

2.2 การวัดจากค่าการทำนายความแม่นยำของรูปแบบเส้นทาง (Cross-Validated Redundancy; Q^2) ซึ่งควรมีค่ามากกว่าศูนย์ โดยถ้าค่า Q^2 มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.02 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ ในขณะที่ Q^2 มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.15 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และหากค่า Q^2 มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.35 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง (Hair et al., 2013)

2.3 การวิเคราะห์ผลกระทบต่อความแม่นยำในการทำนาย (Effect Size หรือ f^2) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Predictor) และตัวแปรตอบสนอง (Response) ต้องมีค่า f^2 มากกว่า 0.02 ในกรณีที่ค่า f^2 มากกว่าหรือเท่ากับ 0.02 หมายถึง มีผลกระทบต่อความแม่นยำในการทำนายต่ำ ถ้าหากค่า f^2 มากกว่าหรือเท่ากับ 0.15 หมายถึง มีผลกระทบต่อความแม่นยำในการทำนายปานกลาง และหากค่า f^2 มากกว่าหรือเท่ากับ 0.35 หมายถึง มีผลกระทบต่อความแม่นยำในการทำนายสูง (Hair et al., 2013)

2.4 การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) และอิทธิพลรวม (Total Effect) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient: β) ซึ่งควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.10 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 82.87 กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 40.333 สาขาวิชาเอกสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 61.88 ส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนบุคคลระหว่าง 2,000 – 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 53.59 ส่วนใหญ่กลุ่มคนในครอบครัวไม่มีพื้นฐานในการทำธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 51.93 โดยภาพรวมนิยมใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบของอินสตาแกรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.91 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ค่าน้ำหนักทุกตัวแปร โดยพิจารณาได้จากค่าน้ำหนักที่ควรจะมีค่าสูงกว่า 0.70 จากตารางที่ 2 พบค่าน้ำหนักระหว่าง 0.740 - 0.889 และความสามารถอธิบายของแต่ละตัวแปรพิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรที่ต้องมีค่าสูงกว่า 0.50 หรือหมายถึงตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้มากกว่าร้อยละ 50 พบว่าตัวแปรทุกตัวผ่านเกณฑ์ดังกล่าว โดยสามารถอธิบายได้สูงสุดร้อยละ 88.70 และอธิบายได้ต่ำสุดร้อยละ 62.40 เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ (Composite Reliability: CR) พบว่าแต่ละองค์ประกอบมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ 0.70 มีค่าระหว่าง 0.840 - 0.914 ขณะเดียวกันการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) โดยการพิจารณาค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) ของแต่ละองค์ประกอบที่ต้องผ่านเกณฑ์ 0.50 พบว่ามีค่าระหว่าง 0.641 - 0.730 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันภายในและสามารถอธิบายรูปแบบการวัดในองค์ประกอบของตนได้ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คำนวณน้ำหนักตัวแปร ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร ค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ และความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

องค์ประกอบ	ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก	T Statistics	ค่าความเชื่อมั่น	ค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ	ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน
การสนับสนุนทางสังคม (SS)	SS1	0.838	34.374*	0.847	0.897	0.685
	SS2	0.851	37.887*			
	SS3	0.835	31.516*			
	SS4	0.787	21.516*			
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE)	ATE1	0.889	59.377*	0.624	0.840	0.724
	ATE2	0.812	19.546*			
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	SN1	0.858	23.893*	0.630	0.844	0.730
	SN2	0.851	21.050*			
การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC)	PBC1	0.764	18.612*	0.853	0.901	0.695
	PBC2	0.851	34.889*			
	PBC3	0.854	29.175*			
	PBC4	0.862	27.647*			
ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้าน การเกษตร (EI)	EI1	0.740	20.404*	0.887	0.914	0.641
	EI2	0.799	19.140*			
	EI3	0.838	29.459*			
	EI4	0.852	35.512*			
	EI5	0.751	17.758*			
	EI6	0.816	24.693*			

หมายเหตุ * $t\text{-value} \geq 2.58$ (significance level = 1%)

ตารางที่ 3 ค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้

องค์ประกอบ	Correlation Matrix				
	ATE	EI	PBC	SN	SS
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE)	0.851				
ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจฯ (EI)	0.682	0.800			
การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC)	0.591	0.725	0.834		
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	0.529	0.523	0.612	0.854	
การสนับสนุนทางสังคม (SS)	0.595	0.595	0.627	0.588	0.828

จากตารางที่ 3 ค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้สูงกว่าค่าความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น องค์ประกอบทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE) มีค่ารากที่สองของ AVE เท่ากับ 0.851 ซึ่งสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ขององค์ประกอบอื่นที่มีค่าระหว่าง 0.529 - 0.682 และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (EI) มีค่ารากที่สองของ AVE เท่ากับ 0.800 ซึ่งสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ขององค์ประกอบอื่นที่มีค่าระหว่าง 0.523 - 0.725 และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC) มีค่ารากที่สองของ AVE เท่ากับ 0.834 ซึ่งสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ขององค์ประกอบอื่นที่มีค่าระหว่าง 0.612 - 0.627 เป็นต้น ดังนั้น โมเดลดังกล่าวจึงมีความตรงเชิงจำแนกและสามารถนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างได้

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง จะต้องมีการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ขององค์ประกอบทำนายที่จะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) ควรมีค่าต่ำกว่า 5.00 (Hair et al., 2011) ซึ่งเมื่อพิจารณารายการที่ 4 พบว่า องค์ประกอบทำนายมีค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวนระหว่าง 1.259 - 2.383 สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่าโมเดลสมการโครงสร้างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ไม่เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุขององค์ประกอบภายนอกดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุขององค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบทำนาย	VIF
การสนับสนุนทางสังคม (SS)	2.001
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE)	1.259
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	1.269
การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC)	2.009
ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ (EI)	2.383

การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานสำหรับการประเมินตัวแบบเชิงโครงสร้างด้วยวิธี PLS-SEM จะใช้การทดสอบการมีนัยสำคัญทางสถิติของพารามิเตอร์ด้วยกระบวนการ Bootstrapping นั้นจะใช้การทดสอบสมมติฐานที่มีเขตการปฏิเสธสองทาง (two-tailed) โดยสัมประสิทธิ์มีระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ $p < 0.05$ และ t-Statistics มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1.96 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยโดยสามารถอธิบายตามกลุ่มความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.595 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.050 ค่าสถิติ (t-statistics) เท่ากับ 11.809 ซึ่งค่าสถิติที่สูงกว่าค่าวิกฤต (1.96) และ P-value มีค่า 0.000 แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 คือ การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 2 การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.588 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.068 ค่าสถิติ (t-statistics) เท่ากับ 8.672 ซึ่งค่าสถิติที่สูงกว่าค่าวิกฤต (1.96) และ P-value มีค่า 0.000 แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ดังนั้น จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานที่ 2 คือ การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 3 การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.627 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.051 ค่าสถิติ (t-statistics) เท่ากับ 12.191 ซึ่งค่าสถิติที่สูงกว่าค่าวิกฤต (1.96) และ P-value มีค่า 0.000 แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานที่ 3 คือ การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 4 การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.101 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.069 ค่าสถิติ (t-statistics) เท่ากับ 1.465 ซึ่งค่าสถิติที่ต่ำกว่าค่าวิกฤต (1.96) และ P-value มีค่า 0.144 แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ดังนั้น จึงทำให้ปฏิเสธสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 5 ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.356 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.059 ค่าสถิติ (t-statistics) เท่ากับ 6.042 ซึ่งค่าสถิติที่สูงกว่าค่าวิกฤต (1.96) และ P-value มีค่า 0.000 แสดงให้เห็นว่าทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ดังนั้น จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานที่ 5 คือ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 6 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ - 0.002 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.083 ค่าสถิติที (t-statistics) เท่ากับ 0.029 ซึ่งค่าสถิติที่ต่ำกว่าค่าวิกฤต (1.96) และ P-value มีค่า 0.977 แสดงให้เห็นว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ดังนั้น จึงทำให้ปฏิเสธสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 7 การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.453 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.091 ค่าสถิติที (t-statistics) เท่ากับ 4.954 ซึ่งค่าสถิติที่สูงกว่าค่าวิกฤต (1.96) และ P-value มีค่า 0.000 แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ดังนั้น จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานที่ 7 คือ การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้น สามารถสรุปผลได้ดังรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบ และการทดสอบสมมติฐาน

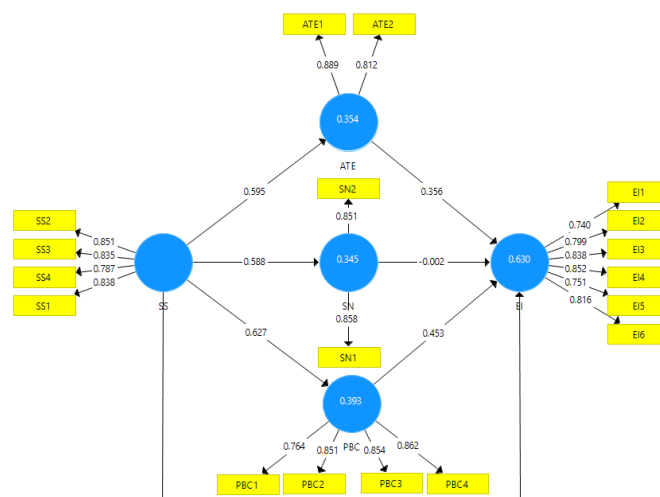
สมมติฐาน	Path	Path Coefficient	S.D.	T Statistics	p-Value	ผลการทดสอบ
H1	การสนับสนุนทางสังคม -->ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	0.595	0.050	11.809*	0.000**	สนับสนุน
H2	การสนับสนุนทางสังคม -->การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	0.588	0.068	8.672*	0.000**	สนับสนุน
H3	การสนับสนุนทางสังคม -->การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ	0.627	0.051	12.191*	0.000**	สนับสนุน
H4	การสนับสนุนทางสังคม -->ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร	0.101	0.069	1.465	0.144	ไม่สนับสนุน

ตารางที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบ และการทดสอบสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐาน	Path	Path Coefficient	S.D.	T Statistics	p-Value	ผลการทดสอบ
H5	ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ --> ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร	0.356	0.059	6.042*	0.000**	สนับสนุน
H6	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง --> ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร	-0.002	0.083	0.029	0.977	ไม่สนับสนุน
H7	การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ --> ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร	0.453	0.091	4.954*	0.000**	สนับสนุน

*|t| >= 1.96, **p-value < 0.001

รายละเอียดของผลการวิจัยแสดงดังภาพที่ 2 แสดงทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดย Path Coefficient

ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วนของผลกระทบของการสนับสนุนเครือข่ายทางสังคมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษา ด้านเกษตรศาสตร์

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า การสนับสนุนทางสังคมอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (R^2) ได้ร้อยละ 35.40 และค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายที่ปรับแล้ว (R^2_{adj}) ร้อยละ 35 อยู่ในระดับปานกลาง และอธิบายความแปรปรวนของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (R^2) ได้ร้อยละ 34.50 และค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายที่ปรับแล้ว (R^2_{adj}) ร้อยละ 34.20 อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ยังอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (R^2) ได้ร้อยละ 39.30 และค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายที่ปรับแล้ว (R^2_{adj}) ร้อยละ 39.00 อยู่ในระดับปานกลาง โดยการสนับสนุนทางสังคม ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการยังร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (R^2) ได้ร้อยละ 63.00 และค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายที่ปรับแล้ว (R^2_{adj}) ร้อยละ 62.22 อยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ ยังยืนยันคุณภาพของสมการโครงสร้างด้วยค่าดัชนีความเหมาะสม (Fit Indexes) ด้วยค่าการทำนายความแม่นยำของรูปแบบเส้นทาง (Cross-Validated Redundancy; Q^2) ซึ่งมีค่ามากกว่าศูนย์ (0.230 – 0.367) โดยในภาพรวม พบว่า คุณภาพของสมการโครงสร้างมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลางถึงระดับสูง ดังแสดงในตารางที่ 7

การวิเคราะห์ผลกระทบต่อความแม่นยำในการทำนาย (Effect Size หรือ f^2) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Predictor) และตัวแปรตอบสนอง (Response) จำนวน 3 คู่ มีผลกระทบอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคม (SS) ต่อความแม่นยำในการพยากรณ์การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC) ($f^2 = 0.648$) ผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคม (SS) ต่อความแม่นยำในการพยากรณ์ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE) ($f^2 = 0.547$) และผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคม (SS) ต่อความแม่นยำในการพยากรณ์การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ($f^2 = 0.528$) นอกจากนี้ ยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Predictor) และตัวแปรตอบสนอง (Response) จำนวน 2 คู่ มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผลกระทบของการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC) ต่อความแม่นยำในการพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (EI) ($f^2 = 0.265$) และผลกระทบของทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE) ต่อความแม่นยำในการพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (EI) ($f^2 = 0.189$) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Predictor) และตัวแปรตอบสนอง (Response) จำนวน 2 คู่ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ ผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคม (SS) ต่อความแม่นยำในการพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (EI) ($f^2 = 0.014$) และผลกระทบของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ต่อความแม่นยำในการพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (EI) ($f^2 = 0.000$) ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่า Effect Size

ตัวแปรทำนาย (Predictor)	ATE	EI	PBC	SN	SS
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE)	-	0.189	-	-	-
ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจฯ (EI)	-	-	-	-	-
การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC)	-	0.265	-	-	-
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	-	0.000	-	-	-
การสนับสนุนทางสังคม (SS)	0.547	0.014	0.648	0.528	-

หมายเหตุ: ค่า $f^2 \geq 0.02$ มีผลกระทบระดับต่ำ; $f^2 \geq 0.15$ มีผลกระทบระดับปานกลาง; $f^2 \geq 0.35$ มีผลกระทบระดับสูง

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล พบว่า การสนับสนุนทางสังคม (SS) มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC) ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ($\beta=0.627$, $t=12.191$, $p=0.000$), ($\beta=0.595$, $t=11.809$, $p=0.000$) และ ($\beta=0.588$, $t=8.672$, $p=0.000$) ตามลำดับ และการสนับสนุนทางสังคม (SS) ยังมีอิทธิพลทางตรงอ้อมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (EI) ($\beta=0.494$, $t=9.670$, $p=0.000$) นอกจากนี้ การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (PBC) และทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE) ยังมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (EI) ($\beta=0.453$, $t=4.954$, $p=0.000$) และ ($\beta=0.356$, $t=6.042$, $p=0.000$) ตามลำดับ ในขณะที่การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการสนับสนุนทางสังคม (SS) ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร (EI) ($\beta=-0.002$, $t=0.029$, $p=0.977$) และ ($\beta=0.101$, $t=1.465$, $p=0.144$) ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) และอิทธิพลรวม (Total Effect) ของตัวแปรอิสระ

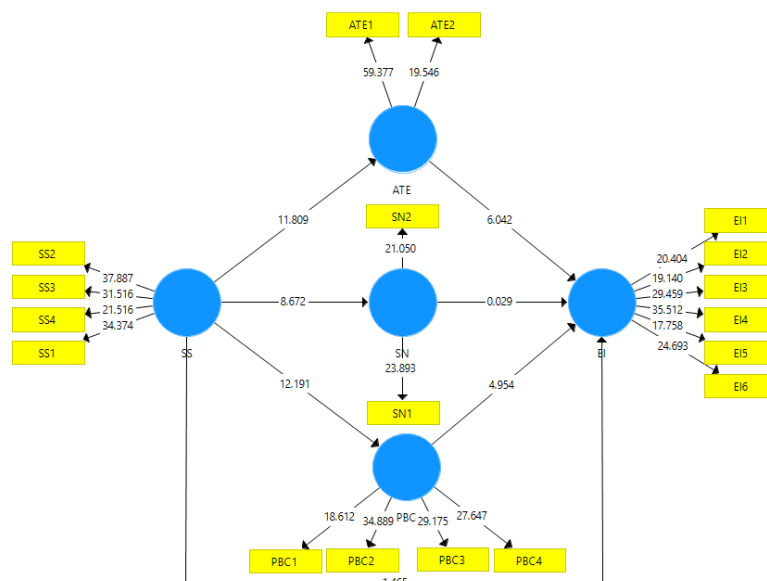
ตัวแปรตาม (Dependent Variable)	ค่าความผันแปร (R^2)	ค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายที่ปรับแล้ว (R^2_{adj})	การทำนายความแม่นยำของรูปแบบเส้นทาง (Q^2)	อิทธิพล (Effect)	ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)			
					SS	ATE	SN	PBC
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ATE)	0.354	0.350	0.242	ทางตรง	0.595 *	-	-	-
				ทางอ้อม	-	-	-	-
				รวม	0.595	-	-	-

ตารางที่ 7 อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) และอิทธิพลรวม (Total Effect) ของตัวแปรอิสระ (ต่อ)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)	ค่าความผันแปร (R^2)	ค่าสัมประสิทธิ์ของความถูกต้องของการทำนายที่ปรับแล้ว (R^2_{adj})	การทำนายความแม่นยำของรูปแบบเส้นทาง (Q^2)	อิทธิพล (Effect)	ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)			
					SS	ATE	SN	PBC
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	0.345	0.342	0.230	ทางตรง	0.588 *	-	-	-
				ทางอ้อม	-	-	-	-
				รวม	0.588	-	-	-
การรับรู้ความสามารถในการเป็นฯ (PBC)	0.393	0.390	0.253	ทางตรง	0.627 *	-	-	-
				ทางอ้อม	-	-	-	-
				รวม	0.627	-	-	-
ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจฯ (EI)	0.630	0.622	0.367	ทางตรง	0.101	0.356 *	-	0.453
				ทางอ้อม	0.494 *	-	0.002	*
				รวม	0.595	0.356	-	0.453
							0.002	

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สำหรับการวิเคราะห์ค่าสถิติ t ซึ่งต้องมีนัยสำคัญคือ $|t| \geq 1.96$ ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ตามภาพที่ 3 เป็นไปตามการอภิปรายผลตามการทดสอบสมมติฐาน โดยการสนับสนุนทางสังคมส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการยังส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ซึ่งผลแสดงค่าสถิติ t ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่วิเคราะห์ได้จากโปรแกรม SmartPLS แสดงค่า t-value

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่าการที่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีทางด้านเกษตรศาสตร์ได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนสมาชิกหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่คอยให้การสนับสนุน เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำกับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านเกษตรศาสตร์ ทั้งในด้านแรงสนับสนุนทางข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น (Information Support) แรงสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotion Support) เป็นผลทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันซึ่งกันและกันตลอดเวลา และส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถตนเองในการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการ เกิดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพผู้ประกอบการ และคล้อยตามคำแนะนำ คำปรึกษาจากกลุ่มบุคคลที่คอยให้การสนับสนุนทางด้านเครือข่ายทางสังคมในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ismail et al. (2009) และ Schwarz et al. (2009) พบว่า การสนับสนุนจากเครือข่ายทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นผู้ประกอบการระดับบุคคล โดย Shiri et al. (2012) ได้ชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนจากเครือข่ายทางสังคมยังมีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติเชิงบวกต่ออาชีพผู้ประกอบการ ซึ่งทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของระดับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการอีกด้วย นอกจากนี้ Davidson & Honig (2003); Kristiansen & Indarti (2004); Schwarz et al. (2009); Farooq (2016); Farooq & Radovic-Markovic (2016) ยังพบว่า การได้รับแรงสนับสนุนจากเครือข่ายทางสังคมในรูปแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันซึ่งเกี่ยวข้องการให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเริ่มต้นในการเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับ

ความรู้ที่ถูกถ่ายทอดจากผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรงในการเริ่มต้นทำธุรกิจด้วยตนเอง จนประสบความสำเร็จในที่สุด อีกทั้งการให้กำลังใจในการสนับสนุนยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้บุคคลเกิดการคล้อยตามในเชิงพฤติกรรม และเกิดแรงจูงใจที่จะเริ่มต้นและตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจในอนาคต

นอกจากนี้ การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษา ด้านเกษตรศาสตร์ รองลงมาคือ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ สะท้อนให้เห็นว่าการที่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีทางด้านเกษตรศาสตร์เกิดการรับรู้ว่ามีศักยภาพหรือง่ายที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรอย่างไร โดยการประเมินความสามารถ ความเป็นไปได้ และการรับรู้ประสิทธิภาพ ชัดความสามารถของตนเอง และเชื่อว่าตนเองจะสามารถทำธุรกิจได้จนประสบความสำเร็จ อีกทั้งการมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรจะส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรสูงกว่าบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ajzen (1991) พบว่า การที่บุคคลเกิดการรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีโอกาสเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จได้อย่างแน่นอน จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจในการกระทำกิจกรรมนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง ยิ่งถ้าหากกิจกรรมนั้นมีความง่าย ไม่มีขั้นตอนที่ซับซ้อน สามารถเริ่มต้น ทำความเข้าใจศึกษา และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนบรรลุผลสำเร็จ (Kolvereid, 1996; Krueger et al., 2000; Wilson et al., 2007; Van-Gelderen et al., 2008; Radovic-Markovic et al., 2017; Farooq & Radovic-Markovic, 2017) โดย Armitage & Conner (2001) พบว่า ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรทำนายสำคัญที่มีความแม่นยำในการพยากรณ์ระดับความตั้งใจในการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการสูงมากกว่าร้อยละ 50 ของตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ศึกษา และ Kim & Hunter (1993) ยังได้ชี้ให้เห็นว่าทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเพิ่มขึ้นของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ Robinson et al. (1991) ยังพบว่า ทักษะคิดส่วนบุคคลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบส่งผลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามไปด้วย

ในขณะที่การสนับสนุนทางสังคม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางสังคมไม่ส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาทางด้านเกษตรศาสตร์ ทั้งนี้พบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาทางด้านเกษตรศาสตร์ สะท้อนให้เห็นว่าการให้การสนับสนุนจากเครือข่ายทางสังคมโดยไม่ได้สร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการกระตุ้นในการรับรู้ความสามารถส่วนบุคคล และสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพผู้ประกอบการ แต่เป็นการชักจูงหรือแนะนำพร้อมทั้งบังคับให้เกิดการคล้อยตามจากกลุ่มบุคคลตัวอย่าง จะไม่สามารถทำให้นักศึกษาทางด้านเกษตรศาสตร์เกิดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร หากแต่เพียงจะเกิดการรับรู้ถึงโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายทางสังคมเท่านั้น สอดคล้องกับการงานวิจัยของ Shiri et al. (2012) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ โดยการสนับสนุนทางสังคมจะส่งผลทางตรงต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผ่านอิทธิพล

ของการสนับสนุนทางสังคมไปยังความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจากการศึกษาของ Heuer & Liñán (2013) ได้พบข้อโต้แย้งที่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในระดับบุคคลอีกด้วย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยแบ่งเป็นด้านทฤษฎีและด้านการนำไปปฏิบัติ

1. ข้อเสนอแนะด้านทฤษฎี

ผลของงานวิจัยทำให้เกิดการสร้างตัวแบบที่ใช้ในการอธิบายผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคมทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ โดยสามารถนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB) มาเป็นกรอบทางในการศึกษาถึงความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ อีกทั้งผลของงานวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดงานวิจัยในอนาคตได้ นอกเหนือจากทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหรือไม่ จากการวิเคราะห์ค่าทางสถิติของงานวิจัยนี้จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ มีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.630 ซึ่งค่านี้สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 63.00 กล่าวอีกนัยหนึ่งนั่นคือ ยังมีอีกถึงร้อยละ 37.00 ที่อาจจะมียปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากงานวิจัยนี้ที่สามารถนำมาใช้ในการอธิบายความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ได้

2. ข้อเสนอแนะด้านการนำไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะด้านการนำไปปฏิบัติจากงานวิจัยนี้ หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทการทำงานได้ โดยแยกออกเป็นมุมมองต่าง ๆ ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ตามลำดับ ดังนั้น สถาบันการศึกษา หรือศูนย์บ่มเพาะธุรกิจต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการจัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างเครือข่ายในการเป็นผู้ประกอบการ โดยความรู้เกี่ยวกับข้อดี หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้เงินทุนสนับสนุนในการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ที่มีความสอดคล้องกับบุคลิกภาพของกลุ่มคนวัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน กล้าคิด กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และเริ่มต้นประกอบการธุรกิจเป็นของตนเอง โดยต้องการให้ข้อมูลที่จำเป็น มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเพื่อ

สร้างทัศนคติในเชิงบวกต่ออาชีพการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะทำให้กลุ่มคนวัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่เกิดการคล้อยตาม และเกิดแรงจูงใจในการมุ่งเน้นเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ อีกทั้งยังพัฒนาความสามารถของตนเองให้เป็นผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรที่สามารถสร้างนวัตกรรมทางธุรกิจ การเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสร้างสรรค์มากกว่าผู้ประกอบการแบบดั้งเดิม

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร ของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ รองลงมาคือ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น สถาบันการศึกษา หรือ ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม รวมถึง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลเชิงลึกในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร เพื่อให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาทางด้านเกษตรศาสตร์ เกิดการรับรู้และมีความเชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะสามารถเริ่มต้นทำธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ ด้านการเกษตรด้วยตนเอง จนประสบความสำเร็จในที่สุด นอกจากนี้ ควรมีการให้ความรู้ และสอดแทรกถึงความสำคัญของอาชีพผู้ประกอบการ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะการดำเนินกิจกรรมของการประกอบการนั้น เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต ดังนั้น สถาบันการศึกษา หรือ ศูนย์ บ่มเพาะธุรกิจต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึง ควรให้ความสำคัญ และมุ่งสร้างวัฒนธรรมหรือสังคมผู้ประกอบการให้แพร่หลาย เพื่อสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรรุ่นใหม่ที่มีพื้นฐานความรู้ และขีดความสามารถ ซึ่งจะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า และแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้อย่างยั่งยืน

ข้อจำกัดของงานวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการสนับสนุนเครือข่ายทางสังคมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) มาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาและอธิบายความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์ ซึ่งในอนาคตอาจจะมีการใช้ปัจจัยจากแนวคิดหรือทฤษฎีอื่นๆ เพื่ออธิบายความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านการเกษตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีด้านเกษตรศาสตร์ ไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงระดับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ ไม่ได้เก็บข้อมูลในช่วงวัยอื่น ๆ ที่อาจจะต้องมีความซับซ้อนและใช้เวลาในการวิจัยมากยิ่งขึ้น และงานวิจัยดำเนินการวิจัยในประเทศไทย ดังนั้น การนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการอ้างอิง ต้องระมัดระวังถึงข้อจำกัดทางด้านประชากรศาสตร์ วัฒนธรรมที่แตกต่างซึ่งย่อมส่งผลต่อความคิดเห็นหรือความคาดหวังที่แตกต่างกันไปด้วย

งานวิจัยในอนาคต

การต่อยอดการวิจัยสามารถทำได้ในหลายๆ แนวทางดังนี้

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรแยกศึกษาเป็นกลุ่มช่วงวัยต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่แน่ชัดในความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร และใช้เป็นแนวทางสนับสนุนที่สามารถต่อยอดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงอายุ และวัยที่มีความแตกต่างกันได้
2. ศึกษาและทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำการสัมภาษณ์ ทำให้รับรู้พื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายว่าครอบครัวมีพื้นฐานในการทำธุรกิจหรือไม่ และทัศนคติที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรในเชิงลึก เพื่อเป็นการสนับสนุนในการทำวิจัยเรื่องนี้ต่อไปในอนาคต
3. ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร เช่น แนวโน้มในการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในธุรกิจด้านการเกษตร แนวโน้มเศรษฐกิจไทยที่ส่งผลต่อธุรกิจด้านการเกษตรในอนาคต คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อให้มีความสามารถในการทำนายที่เพิ่มขึ้น
4. นำกรอบการวิจัยนี้ ไปศึกษาเพิ่มเติมในบริบทของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตร สำหรับนักศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ

References

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Process*, 50(2). 179-211.
- Armitage, C.J., & Conner, M. (2001). Efficacy of the theory of planned behavior: a meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology*, 40(4). 471-499.
- Blome, C., Hollos, D., & Paulraj, A. (2014). Green procurement and green supplier development: Antecedents and effects on supplier performance. *International Journal of Production Research*, 52(1). 32-49.
- Chaotrisanawong, K., Hasitpanichkul, N., Thongsaard, T., & Siriwong, P. (2014). “kān prayuk nāēkhīt sēthakit chōēng sāngsan phūā thakān kasē sū kān phung ton‘ēng yāng yangyūn phāitai khwām phōphāng khōng chumchon pathom ‘asōk” [Applying the creative economy theory to sustainable agriculture based on self-sufficiency economy of Patom-Asok community]. *Veridian E-Journal, Silpakorn University* 7, 1 (January-April): 100-110.
- Davidson, P., & Honig, B. (2003). The role of social and human capital among nascent entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 18(3). 301-331.
- Farooq, M.S. (2016). Social support and entrepreneurial skills as antecedents of entrepreneurial behavior, PhD thesis, Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS), Sarawak.
- Farooq, M.S., & Radovic-Markovic, M. (2017). Entrepreneurial perspective of homestay operators: a qualitative study from emerging tourism industry, *Fostering Entrepreneurship*, presented at the Sixth International Conference “Employment, Education and Entrepreneurship”, Compass Publishing, Newton Abbot and Belgrade, 55-69.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2017). Family Farming Knowledge Platform. Retrieved March 26, 2019 from <http://www.fao.org/family-farming/detail/en/c/897026/>
- Fornell, C., & Larcker, D.F. (1981). Evaluating structural equations with unobservable variables and measurement error. *J. Mark. Res.*, 18(1). 39–50.

- Hair Jr, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C., & Sarstedt, M. (2013). A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM). Sage Publications.
- Hair, J. F. (Jr.), Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2014). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM). California, CA: Sage Publications.
- Hair, J. F. (Jr.), Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a Silver Bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2). 139-151.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Heuer, A., & Liñán, F. (2013). Testing alternative measures of subjective norms in entrepreneurial intention models. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 19(1). 35-50.
- Hmieleski, K. M., & Baron, R. A. (2008). When does entrepreneurial self-efficacy enhance versus reduce firm performance? *Strategic Entrepreneurship Journal*, 2. 57–72.
- House, J.S. (1981). *Work Stress and Social Support*. Reading, MA: Addison-Wiley Publishing Company
- Ismail, M., Khalid, S.A., Othman, M., Jusoff, H.K., Rahman, N.A., Kassim, K.M., & Zain, K.M. (2009). Entrepreneurial intension among Malaysian undergraduates. *International of Business and Management*, 4(10). 54-60.
- Jingjit, R. (2013). *chọ luk Smart Farmer khǣ nǣokhit mai rū̄ č̣ha phlik chōm k̄n kasē̄ Thai* [Smart farmer, concept change in Thailand agriculture?]. Retrieved February 20, 2019 from <http://tpso.moc.go.th/img/news/1074-img.pdf>
- Kamphar, L. (2015). *nǣo nayōbāi lǣ lūthāng k̄nphatthanā kasē̄trakam khana kammakōn rom k̄nphatthanā k̄n sē̄thakit lǣ sangkhom hǣng chāt* [Policy guidelines and avenues for agricultural developmen, National Economic and Social Development Board]. Retrieved February 26, 2019 from [webhost.opd.go.th/...](http://webhost.opd.go.th/)
- Kim, M.-S., & Hunter, J.E. (1993). Relationships among attitudes, behavioral intensions and behavior: a meta-analysis of past research, Part 2. *Communication Research*, 20(3). 331-364.

- Kolvereid, L. (1996). Organizational employment versus self-employment: reasons for career choice intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 20(3). 23-31
- Kristiansen, S. & Indarti, N. (2004). Entrepreneurial intention among Indonesian and Norwegian students. *Journal of Enterprising Culture*, 12(1). 55-78.
- Krueger, N.F., Reilly, M.D., & Carsrud, A.L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 15(5-6). 411-432.
- Lin, T.C., Ku, Y.C., & Huang, Y.S. (2014). Exploring top managers' innovate IT (IT) championing behavior: Integrating the personal and technical contexts. *Information and Management*, 51(1). 1-12.
- Liñán, F., & Chen, Y.-W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3). 593-617.
- Liñán, F., & Rodriguez-Cohard, J. C. (2015). Assessing the stability of graduates' entrepreneurial intention and exploring its predictive capacity. *Academia Revista Latinoamericana de Administracion*, 28(1). 77-98.
- Liñán, F., Nabi, G., & Krueger, N. (2013). British and Spanish entrepreneurial intentions: A comparative study. *Revista de economia Mundial*, 33. 73-103.
- Ministry of Agriculture and Cooperatives. (2017). phāēnngān Smart Farmer [Smart Farmer Program]. Retrieved February 23, 2019 from <https://www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791803>
- National Innovation Agency. (2017). NIA Annual Report 2560 [NIA Annual Report sōṅphanhārōḥoksip]. Retrieved February 26, 2019 from <https://issuu.com/niachannel/docs/annual-report-2560>
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2012). THE TWELFTH NATIONAL ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT PLAN (sōṅphansipchēt - sōṅphanyīsip'et) [THE TWELFTH NATIONAL ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT PLAN (2017-2021)]. Retrieved February 20, 2019 from <https://www.nesdb.go.th/nesdben/ewtw3c/ewtdllink.php?nid=4345>

- Phongphit, S. (2013). kasētrakam 'āchīp mankhong [Agriculture, stable career]. Retrieved February 26, 2019 from <http://www.phongphit.com/2013/index.php/2012-12-06-11-48-33/item/500-2013-05-14-23-23-05>
- Promna, W. (2015). panhā sēthakit khōng kasētrakōn Thai [Economic problems of Thai farmers]. Retrieved February 26, 2019 from <https://www.gotoknow.org/posts/106386>
- Radovic-Markovic, M., Farooq, M.S., & Markovic, D. (2017). Strengthening the resilience of small and medium-sized enterprises. paper presented at the Management, Enterprise and Benchmarking in the 21st Century, Management, Enterprise and Benchmarking in the 21st Century IV, Óbuda University, Budapest, 345-356.
- Ringle, C. M., Götz, O., Wetzels, M., & Wilson, B. (2009). On the use of formative measurements specifications in structural equation modeling: A Monte Carlo simulation study to compare covariance-based and partial least squares model estimation methodologies. METEOR Research Memoranda (RM/09/014).
- Ringle, C. M., Wende, S., & Becker, J.M. (2015). SmartPLS 3. Bönningstedt: SmartPLS. Retrieved February 16, 2019 from <http://www.smartpls.com>
- Robinson, P. B., Stimpson, D.V., Huefner, J.C., & Hunt, H.K. (1991). An attitude approach to the prediction of entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 15(4). 13-31.
- Sarstedt, M., Ringle, C. M., Smith, D., Reams, R., & Hair, J. F. (2014). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM): A useful tool for family business researchers. *Journal of Family Strategy*, 5(1). 105-115.
- Schwarz, E.J., Wdowiak, M.A., Almer-Jarz, D.A., & Breitenacker, R.J. (2009). The effects of attitudes and perceived environment conditions on students' entrepreneurial intent: an Austrian perspective. *Education+Training*, 51(4). 272-291.
- Shiri, N., Mohammandi, D., & Hosseini, S.M. (2012). Entrepreneurial intention of agricultural students: effects of role model, social support, social norms, and perceived desirability. *Archives of Applied Science Research*, 4(2). 892-897.
- Susetyo, D., & Lestari, P. S. (2014). Developing Entrepreneurial Intention Model of University Students (An Empirical Study on University Students in Semarang, Indonesia). *International Journal of Engineering and Management Sciences*, 5(3). 184-196.

- The Government Public Relations Department. (2016). *chotmaī khāo ratthabān phūa prachāchon* [Government bulletin news for Thai people]. Retrieved February 26, 2019 from http://www.prd.go.th/download/article/article_20160714203652.pdf
- Van-Gelderen, M., Brand, M., Van Praag, M., Bodewes, W., Poutsma, E., & Van Gils, A. (2008). Explaining entrepreneurial intentions by means of the theory of planned behavior. *Career Development International*, 13(6). 538-559.
- White, G.R.T., Samson P., Rowland-Jones R., & Thomas A.J. (2009). The implementation of a quality management system in the not-for-profit sector. *The TQM Journal*, 21(3). 273–283.
- Wilson, F., Kickul, J., & Marlino, D. (2007). Gender, entrepreneurial self-efficacy, and entrepreneurial career intentions: implications for entrepreneurship education. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 31(3). 387-406.